

Ευρωπαϊκή αλληλεγγύη προς τα θύματα των ανθρωπιστικών κρίσεων

Η ανθρωπιστική βοήθεια και η Ευρωπαϊκή Ένωση

Το παρόν φυλλάδιο εκδίδεται σε όλες τις γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης: ισπανικά, δανικά, γερμανικά, ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά, ιταλικά, ολλανδικά, πορτογαλικά, φινλανδικά και σουηδικά.

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Γενική Διεύθυνση Τύπου και Επικοινωνίας
«Εκδόσεις»
B-1049 Bruxelles

Το κείμενο ολοκληρώθηκε τον Νοέμβριο του 2001.

Εικονογράφηση εξωφύλλου: Reuters/Jason Reed. Τιμόρ, 1999

Γραφικά εξωφύλλου: ΕΕπ-ΕΕΧ

Βιβλιογραφικό δελτίο υπάρχει στο τέλος του τεύχους.

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, 2002

ISBN 92-894-0551-1

© Ευρωπαϊκές Κοινότητες, 2002

Επιτρέπεται η αναπαραγωγή.

Printed in Germany

ΤΥΠΩΜΕΝΟ ΣΕ ΧΑΡΤΙ ΛΕΥΚΑΣΜΕΝΟ ΧΩΡΙΣ ΧΛΩΡΙΟ

Ευρωπαϊκή αλληλεγγύη προς τα θύματα των ανθρωπιστικών κρίσεων

Η ανθρωπιστική βοήθεια και η Ευρωπαϊκή Ένωση

REUTERS/JASON REED

Περιεχόμενα

Η ευρωπαϊκή αλληλεγγύη στην πράξη	3
Λεπτομέρειες παρέμβασης	10
Η ΕΕ και οι ανθρωπιστικοί εταίροι της: ένας μόνιμος και στρατηγικός διάλογος	13
Αξιολόγηση και έλεγχος	15
 <i>Παραδείγματα παρεμβάσεων</i>	
<i>Μία δεκαετία αστάθειας στα Βαλκάνια</i>	5
<i>Τατζικιστάν — Μια ξεχασμένη κρίση</i>	7
<i>Το Αφγανιστάν χτυπημένο από τον πόλεμο και την ξηρασία</i>	8
<i>Η Κολομβία μεταξύ συγκρούσεων και φυσικών καταστροφών</i>	11
<i>Τιμόρ — Σταδιακή επιστροφή στην ομαλότητα</i>	12
<i>Ουγκάντα — Στοχοθετημένη ανθρωπιστική απάντηση</i>	14
<i>Μεγάλες μετακινήσεις πληθυσμών στη Δυτική Αφρική</i>	16

Η ευρωπαϊκή αλληλεγγύη στην πράξη

Στις αρχές της δεκαετίας του '90, ο συντονισμός της διαχείρισης των ανθρωπιστικών παρεμβάσεων στις χώρες που βρίσκονται εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και η εκδήλωση αλληλεγγύης προς τους άμαχους πληθυσμούς, θύματα όχι πλέον τυχαία απάνθρωπων και παρατεταμένων συγκρούσεων, αποτελούσε για την ΕΕ μια σαφή, ηθική και πολιτική επιταγή. Από τη διττή αυτή επιταγή, γεννήθηκε το 1992 η υπηρεσία για την ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ (ECHO).

Την περίοδο εκείνη μαίνονταν η «εθνοκάθαρση» στην πρώην Γιουγκοσλαβία και ο εμφύλιος πόλεμος στη Σομαλία, και παράλληλα ολόκληρες περιοχές του Ιράκ είχαν αποσπαστεί από τον έλεγχο της Βαγδάτης και είχαν τεθεί υπό την προστασία και αλληλεγγύη της διεθνούς κοινότητας. Ήταν τα πρώτα μόνο δείγματα μιας εξάπλωσης των τοπικών συγκρούσεων που προκλήθηκαν σε όλο τον κόσμο με τη λήξη του ψυχρού πολέμου και που ακόμη δεν έχουν δείξει σημεία μείωσης.

Οι πόλεμοι στην εποχή μας είναι συχνά ανηλεείς, δεν τηρείται πλέον κανένας κανόνας και σκόπιμα βάλονται οι άμαχοι πληθυσμοί και μάλιστα στα πιο ευάλωτα τμήματά τους: γυναίκες, παιδιά, ηλικιωμένοι. Έτσι, μέσα σε τόση φρίκη και πόνο, παρουσιάζεται και το φαινόμενο να αναγκάζονται μεγάλες μάζες πληθυσμών να εγκαταλείπουν τις εστίες τους για να αποφύγουν τον πόλεμο και τις διώξεις. Σήμερα υπολογίζονται σε 12 εκατ. περίπου παγκοσμίως οι πρόσφυγες που έχουν εγκαταλείψει τις χώρες τους και σε 20 με 25 εκατ. τα άτομα που αναγκάστηκαν να μετακινηθούν βιαιώς στο εσωτερικό της χώρας τους. Και στις δύο περιπτώσεις, τα άτομα αυτά βιώνουν την κατάσταση αυτή χωρίς ουσιαστική προοπτική επιστροφής στην ομαλότητα.

Τα πρώτα χρόνια της δραστηριότητας της ECHO συνέπεσαν και με την επιδείνωση κρίσεων που οφείλονταν σε φυσικές καταστροφές, είτε σε περιοχές όπου τα καιρικά φαινόμενα είναι βιαιότερα και σχετίζονται με τους εποχικούς κύκλους είτε σε περιοχές μεγάλης σεισμικότητας: αρκεί να θυμηθούμε τις επιπτώσεις που είχε σε πλανητικό επίπεδο ο κυκλώνας «El Niño», που έπληξε απευθείας τρεις ηπείρους (Αμερική, Ασία και Αφρική) τους τελευταίους μήνες του 1998 και τους πρώτους του 1999, τις χιλιάδες θυμάτων του κυκλώνα «Mitch» στην Κεντρική Αμερική τον Δεκέμβριο του 1998, τις καταστροφικές πλημμύρες σε ένα τόξο χωρών που εκτείνεται από το Μπανγκλαντές στην Πολωνία και την Τσεχοσλοβακία μέσω της Μοζαμβίκης, μια συνεχή διαδοχή σεισμών, οι σοβαρότεροι εκ των οποίων έπληξαν την περιοχή των Άνδεων, το αρχιπέλαγος των Φιλιππίνων, τον Καύκασο και την Κεντρική Αφρική.

Η δημογραφική αύξηση και η οικολογική ισορροπία που καθίσταται συνεχώς επισφαλέστερη λόγω των δραστηριοτήτων του ανθρώπου (καταστροφή δασών, διάβρωση εδαφών, ταχύτατη αστικοποίηση) μεγεθύνουν τις βλαβερές συνέπειες των φυσικών καταστροφών, κυρίως όταν αυτές συμβαίνουν σε λιγότερο αναπτυγμένες χώρες οι οποίες συνήθως δοκιμάζονται και από μακροχρόνιους εμφύλιους πολέμους. Σύμφωνα με τις στατιστικές, ο συνολικός αριθμός των θυμάτων από φυσικές καταστροφές, σε σταθερή μείωση κατά την εικοσαετία 1960–1980, παρουσίασε σταθερή αύξηση την επόμενη εικοσαετία, για να κορυφωθεί στον αριθμό των 80.000 νεκρών το 1999 και στον εντυπωσιακό αριθμό των 2 δισ. (κατά 90% Ασιατών) πληγέντων, λιγότερο ή περισσότερο, από καταστροφές.

Στο πλαίσιο αυτό, η Ευρωπαϊκή Ένωση έθεσε τους ακόλουθους στόχους:

- να σώζει ανθρώπινες ζωές, κατά τη διάρκεια καταστάσεων έκτακτης ανάγκης αλλά και μετά την κρίση, οι οποίες απειλούνται από φυσικές καταστροφές ή συγκρούσεις που προκαλεί ο άνθρωπος,
- να συνδράμει τους πληθυσμούς που υφίστανται τις συνέπειες «μακροχρόνιων» κρίσεων, ως αποτέλεσμα παρατεταμένων εμφύλιων πολέμων, με αμερόληπτο τρόπο, τούτέστιν χωρίς να λαμβάνονται υπόψη η εθνική καταγωγή, η θρησκευτική πίστη ή οι πολιτικές πεποιθήσεις,
- να βοηθά τους πρόσφυγες (πρόσωπα που αναγκάστηκαν να αναζητήσουν άσυλο εκτός της χώρας τους) και τους μετακινήθοντες (πρόσωπα που αναγκάζονται να εγκατασταθούν σε άλλες περιοχές της επικράτειας) μέχρις ότου μπορέσουν να επιστρέψουν στις εστίες τους,
- να υλοποιεί βραχυπρόθεσμα ενέργειες αποκατάστασης και ανασυγκρότησης, μέσω των

Ανθρωπιστική βοήθεια που διαχειρίστηκε η Ευρωπαϊκή Ένωση το 2000

Χώρα/Περιοχή	Εκατ. ευρώ	Χώρα/Περιοχή	Εκατ. ευρώ
Αφρική, Καραϊβική, Ειρηνικός	170,2	Ασία	77,1
Τανζανία	26,9	Αφγανιστάν/Πακιστάν/Ιράν	21,6
Αιθιοπία/Ερυθραία	22,5	Τιμόρ	10,5
Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό	20,0	Καμπότζη/Βιετνάμ	10,4
Σιέρα Λεόνε/Γουινέα/Λιβερία	16,1	Βόρεια Κορέα	8,1
Αγκόλα	15,8	Ινδονησία	7,5
Μπουρούντι	13,8	Ινδία	5,8
Σουδάν	11,0	Άλλες	13,2
Μοζαμβίκη	9,7	Λατινική Αμερική	24,5
Σομαλία	6,5	Βενεζουέλα	6,7
Άλλες	27,9	Κολομβία	6,5
Ανατολική Ευρώπη/πρώην Σοβιετική Ένωση	147,6	Άλλες	11,3
Δυτικά Βαλκάνια (πρώην Γιουγκοσλαβία/Αλβανία)	98,7	Πρόληψη και προετοιμασία σε περίπτωση κινδύνου καταστροφής (Dirucho)	7,5
Ρωσία (κυρίως Τσετσενία)	24,4	Άλλες μορφές δαπανών	16,3
Τατζικιστάν	15,0	Εμπειρογνώμονες επιτόπου	12,0
Άλλες	9,5	Μελέτες, πληροφορίες, αξιολογήσεις, λογιστικοί έλεγχοι	4,3
Βόρεια Αφρική/Μέση Ανατολή	48,5	Σύνολο	491,7
Μέση Ανατολή	23,9		
Δυτική Σαχάρα	13,9		
Ιράκ	8,6		
Άλλες	2,1		

UNCHR

Η κρίση που εμφανίστηκε στα Δυτικά Βαλκάνια την τελευταία δεκαετία αποτέλεσε μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για την Ευρώπη.

Μια δεκαετία αστάθειας στα Βαλκάνια

Η κρίση που σημειώθηκε στα Δυτικά Βαλκάνια την τελευταία δεκαετία αποτέλεσε μία από τις μεγαλύτερες προκλήσεις για την Ευρώπη. Ευτυχώς, το μεγάλο αυτό ανθρωπιστικό «εργοτάξιο» φαίνεται ότι τελικά ολοκληρώνεται αργά αλλά σταθερά. Η έξοδος από την κρίση του Κοσσυφοπέδιου το 1999 και η εγκαθίδρυση δημοκρατικού καθεστώτος στη Σερβία είχαν δύο σημαντικές επιπτώσεις όσον αφορά τις «ανθρωπιστικές ανάγκες» της περιοχής. Όσον αφορά το Κοσσυφοπέδιο, η παύση των εχθροπραξιών και η μεγάλη κινητοποίηση των χορηγών είχε ως αποτέλεσμα να εξέλθει η πρώην σερβική επαρχία, σήμερα υπό τη διοίκηση των Ηνωμένων Εθνών, από την κατάσταση έκτακτης ανάγκης η οποία «απορροφήθηκε» από τις γειτονικές χώρες —Αλβανία, Πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας (FYROM) και Μαυροβούνιο— οι οποίες αναγκάστηκαν να φιλοξενήσουν, κατά την πλέον οξεία φάση της κρίσης, περίπου 1 200 000 κοσσοβάρους πρόσφυγες. Η στιγμή της σταδιακής ομαλοποίησης έχει ήδη φθάσει για το Κοσσυφοπέδιο, την Αλβανία και το Μαυροβούνιο. Είχε φθάσει και για τη FYROM, όπου όμως ξέσπασε στις αρχές του 2001 ένοπλη σύγκρουση των εθνικιστών αλβανών και της κυβέρνησης των Σκοπίων, με αποτέλεσμα η ΕΕ και οι εταίροι της να έχουν να αντιμετωπίσουν μια νέα ανθρωπιστική κρίση στη χώρα αυτή.

Εξίσου σημαντική, για το μέλλον ολόκληρης της περιοχής, είναι η καθιέρωση πλήρους συνεργασίας μεταξύ της κοινότητας των χορηγών και της Σερβίας η οποία εξακολουθεί να φιλοξενεί περίπου μισό εκατ. πρόσφυγες από την Κροατία και τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και περίπου 180 000 εκτοπισθέντες από το Κοσσυφοπέδιο.

Στην ανάγκη αρωγής της κοινότητας αυτής προστίθεται και η αντιμετώπιση των αναγκών των περισσότερων ευάλωτων ομάδων εντός της σερβικής κοινότητας, αυτών που βιώνουν περισσότερο τις συνέπειες της διπλής κρίσης, της οικονομίας και της δημόσιας διοίκησης (αρχής γενομένης από τις υπηρεσίες), η οποία φάνηκε σε όλη της την έκταση μετά το τέλος των βομβαρδισμών και την πτώση του αυταρχικού καθεστώτος του Μιλόσεβιτς. Η ελεύθερη πρόσβαση που παραχωρήθηκε στην ανθρωπιστική δράση παρέχει τη δυνατότητα αρωγής, τελικά, ακόμη και πολύ μικρών «ξεχασμένων» κοινοτήτων όπως η κοινότητα των τσιγγάνων — Ρομ — που εκτός από το τίμημα του πολέμου πλήρωσαν και εξακολουθούν να πληρώνουν το τίμημα της καταπίεσης και της διακριτικής μεταχείρισης.

Την καθαρή μείωση των ανθρωπιστικών πόρων που διαθέτουν η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη για τα Βαλκάνια, θα πρέπει να αντισταθμίσει, στις αρχές αυτού του αιώνα, η εφαρμογή του μεγάλου σχεδίου «σταθερότητας» που προωθεί η Ένωση, χάρη στο οποίο το σύνολο της περιοχής των Βαλκανίων θα μπορέσει μεσοπρόθεσμα να επανεναταχθεί στην «οικογένεια των ευρωπαϊκών εθνών».

οποίων θα δημιουργηθούν οι προϋποθέσεις αυτάρκειας των θυμάτων και επανάληψης των σχεδίων μακροπρόθεσμης ανάπτυξης,

- να προωθεί και να προσαρμόζει προγράμματα για την πρόληψη των καταστροφών (κυρίως στις θεωρούμενες περιοχές υψηλού κινδύνου) μέσω του αποτελεσματικού συντονισμού των θεσμικών οργάνων και της ενίσχυσης των συστημάτων «άμεσης προειδοποίησης» και των οργάνων πολιτικής προστασίας,

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει παρέμβει μαζί με τους εταίρους της —τις οργανώσεις των Ηνωμένων Εθνών, το δίκτυο του Ερυθρού Σταυρού και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις— σε 85 χώρες σε όλο τον κόσμο. Από το 1992 μέχρι τα τέλη του 2000, η Ευρωπαϊκή Ένωση διέθεσε για ανθρωπιστικές δράσεις, με την πλήρη υποστήριξη της κοινής γνώμης, των θεσμικών οργάνων και των κρατών μελών, συνολικό ποσό 5,35 δισ. ευρώ. Μόνο για το 1999, διατέθηκε το ποσό των 812 εκατ. ευρώ, το οποίο κατά το ήμισυ διοχετεύτηκε στο Κοσσυφοπέδιο.

Με τη νέα χιλιετία, η Ένωση μεριμνά να ορίσει, να προετοιμάσει και να προγραμματίσει, στο μέτρο του δυνατού, παρεμβάσεις όλο και περισσότερο έγκυρες και αποτελεσματικές, και σε κάποιο βαθμό «προβλέψι-

μες» — ακόμη και για τους εταίρους, με την υιοθέτηση ορισμένων συγκεκριμένων και διαφανών κριτηρίων:

- οι παρεμβάσεις πρέπει να αφορούν ανάγκες που έχουν επιβεβαιωθεί με βάση τη συγκέντρωση και την ανάλυση «ανθρωπιστικών δεικτών», όπως ο αριθμός των προσφύγων και των μετακινήθόντων, τα ποσοστά θνησιμότητας και επιδημιών, καθώς και η έκθεση μιας περιοχής σε καταστροφές,
- να λαμβάνονται υπόψη οι «ξεχασμένες κρίσεις». Σε ορισμένες περιπτώσεις, όπως συνέβη το 1999 στο Κοσσυφοπέδιο, τυχάνει για λόγους «πολιτικής επικαιρότητας» να συγκεντρώνεται σε μια συγκεκριμένη περιοχή κρίσης μια μεγάλη, σε ορισμένες περιπτώσεις ίσως υπερβολική, ποσότητα βοήθειας και ανθρωπιστικών οργανώσεων που αποσύρονται από άλλα πεδία παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας, λιγότερο ή περισσότερο ξεχασμένα. Η ΕCHO, έχοντας επίγνωση της υπερβολικής προσοχής που δίνουν τα μέσα μαζικής ενημέρωσης μόνο σε συγκεκριμένες κρίσεις, είναι πάντα παρούσα όπου εξακολουθεί να είναι αναγκαία η παροχή βοήθειας και ενίσχυσης.

EKA

Ο ευρωπαίος φορολογούμενος βοηθά, μέσω της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τους πληθυσμούς που πλήττονται από ανθρωπιστικές κρίσεις.

Τατζικιστάν — Μια ξεχασμένη κρίση

Αποτελεί χαρακτηριστικό παράδειγμα των κρίσεων που η διεθνής κοινότητα δείχνει να έχει ξεχάσει, παρά το ότι θύμα της κρίσης αυτής είναι μία από τις πλέον ευάλωτες χώρες, λόγω της γεωγραφικής της θέσης (έδαφος άγονο και ορεινό χωρίς διέξοδο στη θάλασσα), λόγω της πλέον πρόσφατης πολιτικής της ιστορίας (αιματηρός εμφύλιος πόλεμος από το 1992 μέχρι το 1997, του οποίου τα επακόλουθα εξακολουθούν να διαπλέκονται με τις συγκρούσεις στο Αφγανιστάν και σε άλλες γειτονικές χώρες) και, τέλος, λόγω μιας τρομερής ξηρασίας το 2000, της σοβαρότερης που έπληξε τη χώρα τα τελευταία 75 χρόνια και που δημιούργησε τις προϋποθέσεις λιμού στις νότιες περιοχές της χώρας, όπου ούτως ή άλλως ο πληθυσμός πλήττεται από χρόνιο και εκτεταμένο υποσιτισμό.

Υπό συνθήκες όπως αυτές του Τατζικιστάν, με το 80 % του πληθυσμού σταθερά σε κατάσταση φτώχειας και την πλειονότητα των κατοίκων χωρίς πρόσβαση σε πόσιμο νερό και σε ηλεκτρικό ρεύμα, είναι πολύ δύσκολο να γίνει διαχωρισμός μεταξύ μιας πραγματικά έκτακτης ανάγκης και μιας «καθημερινότητας», η οποία διατηρεί την εύθραυστη ισορροπία της μόνο με τη συνεχή ροή—όσο κι αν είναι ανεπαρκής— εξωτερικής βοήθειας.

Η Ευρώπη είναι μακράν ο κυριότερος χορηγός βοήθειας στο Τατζικιστάν, δραστηριοποιούμενη σε σχέδια έκτακτης ανάγκης και σε διαρθρωτικά προγράμματα διάφορων ειδών. Η ECHO επιχειρεί στο Τατζικιστάν χωρίς διακοπή από το 1993, έτος κατά το οποίο διατέθηκαν πιστώσεις ύψους 7,9 εκατ. ευρώ. Η βοήθεια αυτή σχεδόν διπλασιάστηκε το διάστημα μεταξύ 1998 και 2000, έτη κατά τα οποία ο εμφύλιος πόλεμος ανάγκασε περίπου 600 000 άτομα να εγκαταλείψουν τις εστίες τους (το 10 % του συνολικού πληθυσμού) και για το 2001 προβλέφθηκε βοήθεια 10 εκατ. ευρώ προοριζόμενη κατά κύριο λόγο για τη διανομή τροφίμων και για την παροχή στοιχειώδους υγειονομικής περίθαλψης.

Δύσκολα μπορεί να φανταστεί κανείς βραχυπρόθεσμη αποδέσμευση, δεδομένου ότι η κοινότητα των κρατών χορηγών ανταποκρίθηκε στις τελευταίες εκκλήσεις των οργανώσεων των Ηνωμένων Εθνών για το Τατζικιστάν το 1999 και το 2000 και καλύπτει σχεδόν το ήμισυ των ανθρωπιστικών αναγκών της χώρας αυτής.

Το Αφγανιστάν χτυπημένο από τον πόλεμο και την ξηρασία

Σε μια θεωρητική κατάταξη των λαών παγκοσμίως ανάλογα με τις συμφορές τους, ο αφγανικός λαός θα καταλάμβανε σίγουρα μία από τις πρώτες θέσεις, ειδικότερα μετά τις τρομοκρατικές επιθέσεις κατά των Ηνωμένων Πολιτειών τον Σεπτέμβριο 2001. Ο κατάλογος των συμφορών που πλήττουν τη χώρα αυτή είναι πραγματικά εντυπωσιακός.

Επί 21 χρόνια το Αφγανιστάν βιώνει αδιάκοπα μια εμπόλεμη κατάσταση και παρουσιάζει τον υψηλότερο αριθμό παγκοσμίως προσφύγων-εκτοπισθέντων (2 εκατ. στο Πακιστάν, 1,4 εκατ. στο Ιράν και άλλο 1 εκατ. στο εσωτερικό των συνόρων της), ενώ είναι η δεύτερη κατά σειρά χώρα (μετά την Αγκόλα) σε αριθμό ναρκών κατά προσωπικού στο έδαφός της.

Η διαρθρωτική φτώχεια της χώρας έχει πλέον εξαπλωθεί σχεδόν στο σύνολο του πληθυσμού, όπως αποδεικνύουν ορισμένοι δείκτες: το 90 % των κατοίκων δεν έχουν πρόσβαση σε πόσιμο νερό· ο υποσιτισμός έχει επεκταθεί σε ολόκληρες περιοχές (όπως το Hazarajat) με αιχμή το 70 % των περιπτώσεων «επιποτιστικής ανασφάλειας» στην πρωτεύουσα Καμπούλ.

Ακόμη και η παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, μόνιμο χαρακτηριστικό των σύγχρονων συγκρούσεων, παρουσιάζει στο Αφγανιστάν ανησυχητική ένταση και αγριότητα, δίδοντας έδαφος στη διάπραξη πραγματικών εγκλημάτων πολέμου κατά της ανθρωπότητας. Οι συγκρουόμενες φατρίες προβαίνουν συνεχώς σε σφαγισμούς αμάχων και φυλακισμένων και επιβάλλουν καταφανεές διακρίσεις βάσει του φύλου, της εθνότητας και της θρησκευτικής πίστης.

Σε όλα αυτά προστίθεται και μία «προδιάθεση» για ορισμένες φυσικές καταστροφές που απαντά στο συγκεκριμένο τμήμα της Κεντρικής Ασίας και που προκάλεσε μόνο στο Αφγανιστάν τρεις σεισμούς μόνο το διάστημα μεταξύ 1998 και 1999 και τον επόμενο χρόνο τη μεγαλύτερη «χειμερινή ξηρασία» των τελευταίων 30 χρόνων.

Υπό τις συνθήκες αυτές, δεν αρκεί η υλική γενναιοδωρία των χορηγών για να αναληφθεί αποτελεσματική ανθρωπιστική δράση. Είναι απαραίτητο να υπάρχουν επιτόπου άτομα αποφασισμένα να υπερνικήσουν τα δύο βασικά εμπόδια που υψώνουν οι ένοπλες φατρίες ανάμεσα στους παρέχοντες την ανθρωπιστική βοήθεια και στα θύματα της κρίσης: την αβεβαιότητα που κυριαρχούσε στη χώρα και τους अपαράδεκτους καταναγκασμούς — όπως αυτούς που επιδιώκει να επιβάλει το καθεστώς των Ταλιμπάν στις γυναίκες, τόσο στους Αφγανούς θύματα του πολέμου όσο και στους αλλοδαπούς που δραστηριοποιούνταν σε ανθρωπιστικές δράσεις.

Παρά τις δυσκολίες αυτές, η Ευρωπαϊκή Ένωση παραμένει ένας από τους κυριότερους χορηγούς βοήθειας στο Αφγανιστάν, θεωρώντας την ενεργό αλληλεγγύη προς τους δεινοπαθούντες απaráβατο καθήκον. Στην ελάφρυνση των δεινών του αφγανικού λαού συμβάλλουν, από κοινού με την ECHO, και ορισμένα ειδικά προγράμματα σχετικά με την ανθρωπιστική βοήθεια και την επιστροφή των προσφύγων καθώς και με αποναρκοθέτηση περιοχών.

Συμμετέχοντες στο πρόγραμμα «Τρόφιμα αντί εργασίας» στο Αφγανιστάν. Μέχρι πριν από τον πόλεμο του 2001, η Ευρωπαϊκή Ένωση είχε δεσμευτεί να ελαφρύνει τη διαρθρωτική φτώχεια της χώρας, που πλήττει πλέον σχεδόν το σύνολο του πληθυσμού.

Λεπτομέρειες παρέμβασης

Για τα θύματα των ανθρωπιστικών κρίσεων, η ΕΕ παρέχει σε πρώτη φάση υγειονομική και επισιτιστική βοήθεια καθώς και προσωρινό κατάλυμα με πόσιμο νερό και εγκαταστάσεις υγιεινής. Πιο συγκεκριμένα, κάθε ένας από αυτούς τους τομείς παρέμβασης απαιτεί διατυπώσεις και λεπτομέρειες πολύ διαφορετικές μεταξύ τους ανάλογα με την πολυπλοκότητα της κρίσης. Κάθε δράση σχεδιάζεται με γνώμονα διάφορους παράγοντες: τη διάρκεια και τη διάσταση της κρίσης (στα σύνορα της Ρουάντα, μετά τη γενοκτονία του 1994, δημιουργήθηκαν καταυλισμοί προσφύγων με περισσότερα από 200 000 άτομα) αλλά και τα συγκεκριμένα χαρακτηριστικά κάθε κοινωνίας (επίπεδο ευμάρειας, δομές και ήθη κάθε κοινωνίας), ακόμη και τη γεωγραφική περιοχή της κρίσης (σε θερμό ή ψυχρό κλίμα, σε άνυδρη ή υγρή ζώνη). Υπάρχουν καταστάσεις κατά τις οποίες οι συνέπειες κρίσεων που προκάλεσε ο άνθρωπος έρχονται να προστεθούν σε συνέπειες φυσικών καταστροφών όπως ξηρασία, πλημμύρες και σεισμοί.

Το κοινό στοιχείο που χαρακτηρίζει τις περισσότερες χώρες στις οποίες δραστηριοποιείται η ευρωπαϊκή ανθρωπιστική βοήθεια είναι ότι ανήκουν στη διεθώς αναγνωρισμένη κατηγορία των «λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών», με αποτέλεσμα να είναι πολύ ευάλωτες, χαμηλού ή χαμηλότατου εισοδήματος και με μεγάλες διαρθρωτικές αδυναμίες της οικονομίας τους. Μόνο ένα τρίτο των χωρών που λαμβάνουν ανθρωπιστική βοήθεια κατατάσσεται στη στατιστική κατηγορία του «μέσου εισοδήματος», όπως οι χώρες των Βαλκανίων.

Αλλά η εκτεταμένη και απόλυτη φτώχεια είναι ένα μόνο από τα χαρακτηριστικά που λαμβάνονται υπόψη γιατί ενυπάρχουν στην πλειονότητα των «ανθρωπιστικών εργοταξίων».

Στις κρίσεις που οφείλονται σε συγκρούσεις, μια απόλυτη προτεραιότητα αφορά το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και την ισότητα των φύλων. Μέχρι το σχεδιασμό μιας παρέμβασης — και ακόμη και κατά τη διάρκεια υλοποίησής της — λαμβάνεται μέριμνα ώστε η παρεχόμενη βοήθεια να μην έχει «αρνητικές παράπλευρες επιπτώσεις» στην υφιστάμενη κατάσταση διότι σε ορισμένες περιπτώσεις υπάρχει κίνδυνος να υπονομευτούν αντί να προστατευθούν τα δικαιώματα των δικαιούχων.

Στο πλαίσιο των φυσικών καταστροφών, έχει εξίσου προτεραιότητα η απαίτηση να ευνοηθεί, κυρίως στις χώρες που θεωρούνται χώρες κινδύνου, η ανάπτυξη της νοοτροπίας της «προετοιμασίας για τις καταστροφές» τόσο σε θεωρητικό όσο και σε πρακτικό επίπεδο. Για το σκοπό αυτό δημιουργήθηκε το «πρόγραμμα ECHO για την πρόληψη των καταστροφών» (Disecho), το οποίο έχει ως κύριο στόχο την αξιολόγηση του κινδύνου και τον περιορισμό των συνεπειών που προκύπτουν από τις φυσικές καταστροφές. Σκοπός του προγράμματος, που έχει παγκόσμια εμβέλεια αλλά επικεντρώνει τις δραστηριότητές του σε ορισμένες ζώνες κινδύνου —Καριβική, Κεντρική Αμερική και Νοτιοανατολική Ασία— είναι να μειώσει τον ευάλωτο χαρακτήρα των κοινοτήτων που εκτίθενται περισσότερο στις συμφορές.

Η εμπειρία διδάσκει ότι όταν τα άτομα, οι τόποι και τα πράγματα καθίστανται λιγότερο ευάλωτα, διασφαλίζονται ανθρωπινές ζωές, περιορίζονται οι ζημιές, μειώνεται —σε τελευταία ανάλυση— η ανάγκη παροχής ανθρωπιστικής βοήθειας την επαύριον ενδεχόμενων νέων καταστροφών.

Τον Ιούνιο 2001, εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή μια νέα διοικητική διαδικα-

σία σχεδιασμένη για να καθιστά ταχύτερη την ανθρωπιστική δράση στην περίπτωση σοβαρών και απρόβλεπτων κρίσεων. Με τη διαδικασία αυτή κατέστη δυνατή η μείωση του ελάχιστου χρόνου παρέμβασης επιτόπου (δηλαδή του χρόνου που απαιτείται για να εγκριθεί η απόφαση χρηματοδότησης και για να κινητοποιηθεί ο προεπιλεγείς λειτουργικός εταίρος) από πέντε ημέρες που ήταν, κατά μέσο όρο, σε 24 έως 48 ώρες το πολύ. Κανένας στον κόσμο δεν έχει πετύχει ταχύτερους ρυθμούς.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση παρεμβαίνει μαζί με τους εταίρους της — τις οργανώσεις των Ηνωμένων Εθνών, το δίκτυο του Ερυθρού Σταυρού και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις— σε 85 χώρες σε όλες τις ηπείρους.

Η Κολομβία μεταξύ συγκρούσεων και φυσικών καταστροφών

Η Κολομβία μέχρι τα μέσα της δεκαετίας του '90 εθεωρείτο ένας περιστασιακός δικαιούχος ανθρωπιστικής βοήθειας για την αντιμετώπιση φυσικών καταστροφών όπως επιδημίες, σεισμοί, εκρήξεις ηφαιστειών και ξηρασία.

Μόνο από το 1996/97 η Ένωση περιέλαβε στις προτεραιότητές της μία παρέμβαση υπέρ των άμαχων, αγροτικών και αστικών πληθυσμών, θυμάτων της συνεχούς και εκτεταμένης βίας, η οποία οφείλεται στη συνεχή σύγκρουση μεταξύ διάφορων φατριών: ομάδων ανταρτών, συμμοριών εμπόρων ναρκωτικών και των κυβερνητικών ενόπλων δυνάμεων.

Ο συνδυασμός φυσικών καταστροφών και ενόπλων συγκρούσεων περιήγαγε ένα καθόλου αμελητέο τμήμα του κολομβιανού λαού στην κατάσταση των «αγροτικών φυγάδων» (μέχρι 1,5 εκατ. άτομα τη στιγμή αυτή) ή στην εξίσου δραματική κατάσταση του περιθωριοποιημένου αστικού πληθυσμού.

Η ΕΕ, σε συνεργασία με 50 περίπου ευρωπαϊκές και τοπικές ΜΚΟ, συμμετέχει ήδη εδώ και αρκετό χρόνο στη μάχη που διεξάγει η διεθνής κοινωνία για να ελαφρύνει τα βάσανα και τις συμφορές των πλέον ευάλωτων ομάδων του κολομβιανού πληθυσμού. Οι πιστώσεις που προβλέφθηκαν στον προϋπολογισμό του 2001 κυμαίνονται μεταξύ 10 και 15 εκατ. ευρώ που προορίζονται τόσο για τις αρχικές ανάγκες (στέγη, τροφή, υγειονομική περίθαλψη) όσο και για την υλοποίηση προγραμμάτων «ψυχολογικής στήριξης» που αποδεικνύονται απαραίτητα σε συνθήκες όπως αυτές που επικρατούν στην Κολομβία, όπου η συστηματική παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι και ένα από τα κύρια συστατικά της κρίσης.

REUTERS / DARREN WHITESIDE

Ένα τρίτο του πληθυσμού του Ανατολικού Τιμόρ αναγκάστηκε να εγκαταλείψει τις εστίες του λόγω της σύρραξης το 1999.

Τιμόρ — Σταδιακή επιστροφή στην ομαλότητα

Παρά τις περιορισμένες διαστάσεις της, από την άποψη της εδαφικής επέκτασης και του πληττόμενου πληθυσμού (780 000 κάτοικοι), η ανθρωπιστική κρίση που ξέσπασε στο Τιμόρ στα μέσα του 1999 —με χιλιάδες νεκρούς και με το ένα τρίτο του πληθυσμού να αποτελείται από εκτοπισθέντες— συγκαταλέγεται στις κρίσεις που κινητοποίησαν περισσότερο τη διεθνή κοινότητα, σε βαθμό που οδήγησε το Συμβούλιο Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών να αποφασίσει την αποστολή ειρηνευτικής δύναμης και την τοποθέτηση προσωρινής διεθνούς διοίκησης στο Ντίλι, η οποία διασφάλισε την πορεία της περιοχής προς την ανεξαρτησία, σύμφωνα με το αποτέλεσμα του δημοψηφίσματος για την απόσχιση από την Ινδονησία και τη διοργάνωση των πρώτων δημοκρατικών εκλογών τον Αύγουστο 2001.

Οι σφαγισμοί και η μαζική φυγή του άμαχου πληθυσμού που προκλήθηκαν από τις ένοπλες «ενωτικές» ομάδες, προσκείμενες στην Ινδονησία (στις αρχές του 2001 υπήρχαν ακόμη 120 000 πρόσφυγες από το Ανατολικό Τιμόρ στο δυτικό τμήμα του νησιού), έπληξαν θανάσιμα μια χώρα εξαιρετικά φτωχή, αποδυναμωμένη στο έπακρο από 23 ετών στρατιωτική ινδονησιακή κατοχή σηματοδεμένη από μαζικές παραβιάσεις των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και λιμούς.

Η ECHO και οι εταίροι της έχουν αναλάβει πρωτεύοντα ρόλο στο πλαίσιο του μεγάλου διεθνούς μηχανισμού χορήγησης βοήθειας με στόχο να επιτευχθεί η επιστροφή των προσφύγων και να εξασφαλιστεί στο σύνολο του πληθυσμού ένα αποδεκτό επίπεδο υποδομής για την παροχή στέγης, τροφής και υγειονομικής περίθαλψης. Με πιστώσεις ύψους 13 εκατ. ευρώ το 1999, 15 εκατ. ευρώ το 2000 και πρόβλεψη για ποσό μεταξύ 10 και 15 εκατ. ευρώ για το 2001, το Τιμόρ καταλαμβάνει θέση στον κατάλογο των «μεγάλων δικαιούχων» της ευρωπαϊκής ανθρωπιστικής δράσης. Η σταδιακή έξοδος της Ευρωπαϊκής Ένωσης από τη σκηνή προβλέπεται για το 2002, στο βαθμό που τόσο η ίδια όσο και οι άλλοι χορηγοί θα μπορέσουν να θεωρήσουν λήγασα την κατάσταση έκτακτης ανάγκης και θα αρχίσουν την υλοποίηση προγραμμάτων ανασυγκρότησης και ανάπτυξης.

Η ΕΕ και οι ανθρωπιστικοί εταίροι της: ένας μόνιμος και στρατηγικός διάλογος

Οι επιτόπιες δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης υλοποιούνται μέσω των εταίρων της: των ειδικών οργανώσεων των Ηνωμένων Εθνών, των υπηρεσιών του Ερυθρού Σταυρού, των μη κυβερνητικών οργανώσεων (ΜΚΟ). Η συνεργασία αυτή βασίζεται στην εμπιστοσύνη και στην αμοιβαία γνώση. Για να επιτευχθεί το μέγιστο επίπεδο λειτουργικότητας, η Ένωση προσυπογράφει, μαζί με τους εταίρους που διαθέτουν τα κατάλληλα εχέγγυα επαγγελματικότητας και εμπειρίας, μια «σύμβαση-πλαίσιο συνεργασίας», η οποία αποτελεί ad hoc εργαλείο που με τον χρόνο αναθεωρήθηκε και απλουστεύθηκε και στην οποία έχουν ήδη προσχωρήσει άλλοι 180 εταίροι.

Η κατανομή των κονδυλίων μεταξύ των εταίρων στο διάστημα μεταξύ 1998 και 2000 δείχνει ότι οι ΜΚΟ απορροφούν περίπου τα δύο τρίτα του προϋπολογισμού ανθρωπιστικών δράσεων, ενώ η «οικογένεια» του ΟΗΕ λαμβάνει περίπου το 20 % και ο Ερυθρός Σταυρός το 10 %.

Όσotόσο οι σχέσεις μεταξύ της Ένωσης και των εταίρων της δεν περιορίζονται απλώς στις οικονομικές, διοικητικές και νομικές πτυχές της συνεργασίας τους. Κάθε μεμονωμένος εταίρος είναι σε θέση να συνεισφέρει με αυθεντικότητα και αποφασιστικότητα με σκοπό να μειωθεί η ανθρώπινη δυστυχία σε μια συγκεκριμένη κατάσταση. Υπάρχουν περιπτώσεις εμφυλίου πολέμου όπου λίγες μόνο ΜΚΟ έχουν το δικαίωμα πρόσβασης στους πληθυσμούς οι οποίοι, για συγκυριακούς πολιτικούς λόγους, αποκόπτονται από την ανθρωπιστική δράση των Ηνωμένων Εθνών. Το γεγονός αυτό επιβεβαιώνει τη συστηματική παραβίαση των συνθηκών της Γενεύης που έχουν εγκριθεί από το 1949, με σκοπό την προστασία της αξιοπρέπειας των ατόμων ακόμη και σε συνθήκες πολέμου και που

έχουν κυρωθεί από το σύνολο της διεθνούς κοινότητας.

Υπάρχουν κρίσεις σύνθετες που αφορούν μεγάλες γεωγραφικές περιοχές και επιφέρουν μαζικές μετακινήσεις πληθυσμών, όπου μόνο η υλικοτεχνική ικανότητα των μεγάλων οργανώσεων του ΟΗΕ, όπως το παγκόσμιο επισιτιστικό πρόγραμμα (ΠΕΠ) ή η Ύπατη Αρμοστεία για τους Πρόσφυγες (HCR) είναι σε θέση να εγγυηθούν μία τακτική και ισορροπημένη διανομή της βοήθειας. Υπάρχουν εξαιρετικά επείγουσες καταστάσεις που προκύπτουν από εντελώς απρόσμενες κρίσεις —για παράδειγμα, οι μεγάλες φυσικές καταστροφές— όπου μόνο ο Ερυθρός Σταυρός, με το πυκνότατο δίκτυό του και τη μοναδική πείρα του προσωπικού του, επιτυγχάνει να διεκπεραιώσει επιτόπιες ανθρωπιστικές παρεμβάσεις με ταχύτητα και αποτελεσματικότητα.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση, για να ανταποκρίνεται αποτελεσματικότερα σε κάθε κρίση, πρέπει να επιλέγει με προσοχή και ταχύτητα τους λειτουργικούς εταίρους της που καλούνται να υλοποιούν τις αναγκαίες ανθρωπιστικές παρεμβάσεις.

Και για το λόγο αυτό επομένως οι λειτουργικές επιλογές που πραγματοποιούνται μέσω της ECHO εξαρτώνται όλο και περισσότερο από έναν μόνιμο «στρατηγικό διάλογο» που διατηρεί η ECHO με όλους τους εταίρους της και με τα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης που και οι ίδιοι αποτελούν σημαντικούς πρωταγωνιστές της ανθρωπιστικής δράσης.

Ουγκάντα — Στοχοθετημένη ανθρωπιστική απάντηση

Μέχρι το 1999 η Ουγκάντα συγκαταλεγόταν σποραδικά και περιστασιακά μεταξύ των δικαιούχων χωρών της ανθρωπιστικής βοήθειας. Πρόκειται εξάλλου για μια χώρα της οποίας ορισμένες περιοχές απολαύουν σχετικής ευμάρειας, με μέσο επίπεδο ανάπτυξης και υποδομών ανώτερο από αυτό πολλών χωρών της περιοχής. Το γεγονός αυτό δεν εμπόδισε τα τελευταία χρόνια την εμφάνιση —και σε ορισμένες περιπτώσεις τη μονιμοποίηση— θυλάκων με έκτακτες ανάγκες, διαφόρων ειδών, σε διάφορες περιοχές της χώρας.

Πρόβλημα παρουσιάζουν οι άμαχοι πληθυσμοί που κατέφυγαν στις βόρειες επαρχίες Gulu και Kitgum, κατά μήκος των συνόρων με το Σουδάν όπου μάλιστα ένας ατελείωτος εμφύλιος πόλεμος. Την περιοχή αυτή λυμαίνονται ένοπλες αντικυβερνητικές συμμορίες των οποίων το έργο διευκολύνεται —αν δεν τροφοδοτείται— από τις τριβές που προκαλεί η σουδανική σύγκρουση μεταξύ των κυβερνήσεων των δύο χωρών.

Υπάρχει επίσης ένα κυκλικό πρόβλημα ξηρασίας και λιμού στη βορειοανατολική περιοχή του Karamoja, η οποία είναι και η μόνη άγονη περιοχή σε μια χώρα πλούσια σε λίμνες και ποταμούς.

Κατά τη διάρκεια του 2000, σημειώθηκε αναζωπύρωση της επιδημίας του ιού Ebola, που είχε ουσιαστικά τεθεί υπό έλεγχο κατά τους πρώτους μήνες του 2001.

Υπενθυμίζεται, μεταξύ των λόγων που καθιστούν την Ουγκάντα ευάλωτη, ο ρόλος που διαδραματίζουν οι ένοπλες δυνάμεις της Ουγκάντα στην περιοχή των συνόρων, στο βορειοανατολικό τμήμα της Λαϊκής Δημοκρατίας του Κονγκό. Στην περιοχή αυτή, όπου η πρόσβαση των διεθνών ανθρωπιστικών οργανώσεων είναι δυσχερής, υφίστανται ήδη από καιρό «ανάγκες» που παρουσιάζουν τάσεις επέκτασης και επιδείνωσης.

© /NACHO BURRILL

Πάνω από 18 εκατ. άτομα λαμβάνουν κάθε χρόνο την ανθρωπιστική βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Αξιολόγηση και έλεγχος

Η ανθρωπιστική δράση, από τη φύση της, απαιτεί από αυτούς που την υλοποιούν να γνωρίζουν να συνδυάζουν σε υψηλότατο επίπεδο διαφορετικά μεταξύ τους στοιχεία: ταχύτητα και δημιουργικότητα, ώστε να διαχειρίζονται την έκτακτη ανάγκη σε όλες τις μορφές της, εξευρίσκοντας την κατάλληλη λύση στις ανάγκες των πληττομένων. Παράλληλα, απαιτείται οπωσδήποτε κριτική ικανότητα και αυστηρή διαχείριση ώστε ο ευρωπαϊός φορολογούμενος να έχει την εγγύηση και τη βεβαιότητα ότι τα χρήματά του χρησιμοποιούνται σωστά.

Στο πλαίσιο αυτό, οι δραστηριότητες αξιολόγησης και λογιστικού ελέγχου αποκτούν ιδιαίτερη σημασία. Η συστηματική διαπίστωση και ανάλυση των παρεμβάσεων που είτε έχουν ολοκληρωθεί είτε βρίσκονται ακόμη σε εξέλιξη (και των ενδεχόμενων αστοχιών) αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για τη διαρκή βελτίωση της ποιότητας των μελλοντικών παρεμβάσεων.

Από το 1995 η χρηματοδοτική υπηρεσία της ECHO έχει εκπονήσει μέθοδο λογιστικού ελέγχου, η οποία αποτελεί πλέον μια πραγματική και ουσιαστική δραστηριότητα «εσωτερικής αξιολόγησης» και διενεργεί τακτικούς λογιστικούς ελέγχους οι οποίοι πλέον, από τα τέλη του 1999, αφορούν σχεδόν το σύνολο των εταίρων. Οι επαληθεύσεις που διενεργούνται απευθείας είναι δυνατό να επικεντρώνονται σε διαφορετικά στάδια μιας συγκεκριμένης παρέμβασης και να αναλύουν ακόμη και ένα μόνο στοιχείο ή τμήμα της εν λόγω παρέμβασης.

Το 1999 μια εξωτερική αξιολόγηση που διενεργήθηκε από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες σχετικά με τις ανθρωπιστικές δράσεις που πραγματοποίησε η Ένωση τα τρία προηγούμενα έτη έδειξε ότι η Ένωση

εξασφαλίζει τόσο ικανοποιητικά την παροχή ανθρωπιστικής βοήθειας, και πιθανότατα με καλύτερη αναλογία κόστους-αποτελέσματος όσο και οποιαδήποτε άλλη διεθνής οργάνωση. Οι αρμόδιοι εμπειρογνώμονες εξέφρασαν στο σύνολό τους πολύ θετικές κρίσεις σχετικά με τα επιτευχθέντα αποτελέσματα, αν και παράλληλα διατύπωσαν ορισμένες πολύτιμες συστάσεις για το μέλλον.

Για παράδειγμα, η τάση αντιμετώπισης των σημαντικότερων ανθρωπιστικών κρίσεων μέσω των «συνολικών σχεδίων» (συνολικές στρατηγικές που σχεδιάζονται και εφαρμόζονται στα μέτρα μιας χώρας ή μιας περιοχής) χαρακτηρίζεται ως «θετική εξέλιξη» του σχεδιασμού. Επίσης κρίνονται ικανοποιητικά, σε σύγκριση με τα διεθνώς ισχύοντα πρότυπα, τα μέσα επίπεδα εκτέλεσης του προϋπολογισμού και επιδοκιμάζονται τα μέτρα απλοστευσης της σύμβασης πλαισίου της εταιρικής σχέσης.

Στη Δυτική Αφρική η ανθρωπιστική κρίση πλήττει πλέον τρεις χώρες και έχει ήδη ξεπεραστεί ο αριθμός των 700 000 προσφύγων.

Μεγάλες μετακινήσεις πληθυσμών στη Δυτική Αφρική

Ίσως φανεί παράδοξο ότι σε μία και την αυτή περιοχή διαπιστώνονται, παράλληλα με τα πρώτα δείγματα «ξεχασμένων κρίσεων», τα σημάδια που προαναγγέλλουν μια νέα κρίση. Και όμως, αυτό συμβαίνει στη Δυτική Αφρική, σκηνή μιας ανθρωπιστικής κρίσης που στο εξής θα θεωρείται και θα ορίζεται ως «περιφερειακή», διότι αφορά τρεις χώρες —Λιβερία, Σιέρα Λεόνε και Γουινέα— των οποίων οι τύχες φαίνονται όλο και περισσότερο αλληλένδετες. Σ' αυτό το τμήμα της Αφρικής, όπου εξακολουθούν να επικρατούν σημάδια έντασης, η διεθνής κοινότητα ευρίσκεται προ ενός μεγάλου και ενιαίου ανθρωπιστικού εργοταξίου, όπου ο συνολικός αριθμός των προσφύγων και των εκτοπισθέντων υπερβαίνει τα 700 000 άτομα και για το οποίο μόνο η ECHO έχει ήδη διαθέσει —σε προγράμματα άμεσης έκτακτης ανάγκης— 14 εκατ. ευρώ το 1998 και 16,1 εκατ. ευρώ το 1999.

Το επίκεντρο αυτής της κρίσης, που μετακινήθηκε στο παρελθόν από τη Λιβερία στη Σιέρα Λεόνε, κινδυνεύει να μετακινηθεί περαιτέρω λόγω της επανάληψης των ένοπλων επιδρομών —με ορμητήριο τη Σιέρα Λεόνε— προς τις ζώνες της Γουινέας που φιλοξενούν τους καταυλισμούς των προσφύγων από τη Σιέρα Λεόνε. Αυτό σημαίνει ότι μια τρίτη χώρα κινδυνεύει να ξαναβρεθεί στη δίνη του πολέμου, τη στιγμή που στη Σιέρα Λεόνε η ειρηνευτική δύναμη του ΟΗΕ καταβάλλει προσπάθειες να επιβάλει την εφαρμογή των συμφωνιών της Λομέ του Ιουλίου 1999 και στη Λιβερία αναζωπυρώνονται εστίες έντασης.

Σε ανθρωπιστικούς όρους, όλα αυτά σημαίνουν ότι μεγάλο τμήμα των πληθυσμών που είναι θύμα των συγκρούσεων παραμένει απρόσιτο για τις οργανώσεις των Ηνωμένων Εθνών και τις ΜΚΟ. Εξού και ο περιορισμένος ενθουσιασμός —το πρώτο σημάδι «λήθης»— με τον οποίο οι χορηγοί αντέδρασαν στις εκκλήσεις της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τους Πρόσφυγες (UNHCR) και των ΜΚΟ που δραστηριοποιούνται περισσότερο για την παροχή βοήθειας προς τους 400 000 πρόσφυγες και τους 120 000 εκτοπισθέντες της Σιέρα Λεόνε.

Οι ενδεχόμενες μεταγενέστερες εξελίξεις της κατάστασης στην περιφέρεια είναι δύσκολο να προβλεφθούν, τόσο σε όρους λειτουργικότητας όσο και σε όρους χρηματοδοτικής δέσμευσης.

Για περισσότερες πληροφορίες

Για έγγραφα, ανακοινώσεις και άλλες πληροφορίες σχετικά με τα θέματα που εξετάστηκαν στο παρόν φυλλάδιο μπορείτε να ανατρέξετε στον ακόλουθο ιστότοπο:

<http://europa.eu.int/comm/echo/en>

Άλλα θέματα για τη συνεργασία μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του υπόλοιπου κόσμου εξετάζονται στον ακόλουθο ιστότοπο:

<http://europa.eu.int/comm/world/>

Ευρωπαϊκή Επιτροπή

**Ευρωπαϊκή αλληλεγγύη προς τα θύματα των ανθρωπιστικών κρίσεων
Η ανθρωπιστική βοήθεια και η Ευρωπαϊκή Ένωση**

Σειρά: *Η Ευρώπη σε εξέλιξη*

Λουξεμβούργο: Υπηρεσία Επισήμων Εκδόσεων των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων

2002 — 17 σ. — 16,2 x 22,9 cm

ISBN 92-894-0551-1

Χρόνο με το χρόνο, οι ανθρωπιστικές κρίσεις, οι συγκρούσεις που προκαλεί ο άνθρωπος και οι φυσικές καταστροφές προκαλούν όλο και περισσότερα θύματα, μεταξύ, κυρίως, των αμάχων και των πλέον ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων, με αποτέλεσμα να καθίσταται όλο και επιτακτικότερη η δράση της Ευρώπης για να απαλυνθεί η ανθρώπινη δυστυχία.

Η αύξηση, παγκοσμίως, του αριθμού των περιοχών όπου σημειώνονται κρίσεις την τελευταία δεκαετία ανάγκασε την Ευρωπαϊκή Ένωση να ενισχύσει σημαντικά τη δραστηριότητά της και την παρουσία της σε ανθρωπιστικές παρεμβάσεις και παρεμβάσεις ανασυγκρότησης.

Το 2000, η υπηρεσία για την ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ (ECHO) χορήγησε βοήθεια σε 18 εκατ. ανθρώπους.

Άλλες πληροφορίες σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση

Πληροφορίες σε όλες τις γλώσσες της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρέχονται από το Internet, μέσω του εξυπηρετητή Ευρορα (<http://europa.eu.int>).

Europe Direct είναι μια υπηρεσία ατελών κλήσεων που σας βοηθά να βρείτε τις απαντήσεις στις απορίες σας σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση και σας δίνει πληροφορίες για τα δικαιώματα και τις ευκαιρίες που έχετε ως πολίτης της ΕΕ:

00800-321 22 54

Για πληροφορίες και δημοσιεύματα σχετικά με την Ευρωπαϊκή Ένωση στα ελληνικά, μπορείτε να απευθυνθείτε:

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΕΣ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Γραφείο αντιπροσωπείας στην Ελλάδα

Βασιλίσσης Σοφίας 2
ΤΘ 30284
GR-10674 Αθήνα
Τηλ. (30-10) 727 21 00
Φαξ (30-10) 724 46 20
Internet: www.ee.gr
E-mail: Burath@cec.eu.int

ΓΡΑΦΕΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο

Γραφείο για την Ελλάδα
Λεωφόρος Αμαλίας 8
GR-10557 Αθήνα
Τηλ. (30-10) 331 15 41-47
Φαξ (30-10) 331 15 40
Internet: www.europarl.eu.int
E-mail: EPAthina@europarl.eu.int

Γραφεία της Επιτροπής υπάρχουν και στις άλλες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς επίσης και σε άλλα μέρη του κόσμου.

EL

Χρόνο με το χρόνο, οι ανθρωπιστικές κρίσεις, οι συγκρούσεις που προκαλεί ο άνθρωπος και οι φυσικές καταστροφές προκαλούν όλο και περισσότερα θύματα, μεταξύ, κυρίως, των αμάχων και των πλέον ευάλωτων πληθυσμιακών ομάδων, με αποτέλεσμα να καθίσταται όλο και επιτακτικότερη η δράση της Ευρώπης για να απαλυνθεί η ανθρώπινη δυστυχία.

Η αύξηση, παγκοσμίως, του αριθμού των περιοχών όπου σημειώνονται κρίσεις την τελευταία δεκαετία ανάγκασε την Ευρωπαϊκή Ένωση να ενισχύσει σημαντικά τη δραστηριότητά της και την παρουσία της σε ανθρωπιστικές παρεμβάσεις και παρεμβάσεις ανασυγκρότησης.

Το 2000, η υπηρεσία για την ανθρωπιστική βοήθεια της ΕΕ (ECHO) χορήγησε βοήθεια σε 18 εκατ. ανθρώπους.